

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhos hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kóriratok visszaszedésére
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
 Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 6.

Iskola-vita.

Mikor megtudtuk a községi iskolaszéknek a határozatát, melyben kimondta, hogy az államosítás ellen foglal állást: hamarjában bajos volt eldöntönnünk, örvendetes-e ez a hír vagy sem?

Elvben általában határozottan ellene vagyunk az államosítási mániának, mely egyrészt a polgárok tehetetlenségének tanúsága, másrészt pedig ezt a tehetetlenséget előmozdítja. Olyan lesz lassankint az állam, mint egy hatalmas nagy felhő, mely egész közéletünket beborítja s a melytől függ minden fény és minden erő; a mely napról-napra kiterjeszti hatalmát, egyre több és több ágat von be hatalmi körébe s minél erősebb lesz ő, annál gyengébbek leszünk mi. Ezen kívül az államosítás mellett elkerülhetlen a nivelálás, a helyi különbségek, ősi hagyományok elmosódása, melyek pedig hajdanában éppen a magyar közéletnek s főleg a magyar közművelődésnek legerősebb bástyái voltak.

Ezért vagyunk ellene az államosításnak elvben a tanügy terén is. S hogy mégis a jelen körülmények közt nem tudjuk a nagyvárad községi iskolaszék határozatát teljes lelkesedéssel fogadni, annak oka megint a nagyvárad speciális viszonyokban keresendő.

Nem hiába van u. i. Nagyvárad törvényhatósága Biharvármegye törvényhatósága kellő közepén. Olyan gyönyörűen átvette a város a vármegyei szellemet majdnem minden téren, mintha Nagyvárad csak fiók-Biharmegye volna. Különösen a családi hagyományok gondos ápolásából kifejlődött nepotizmus és klikkrendszer a vármegyében és városban egyaránt virágzik. Hogy az iskolák padjainál maradjunk: elég lesz a községi iskolaszék előtt nemrég lefolyt áldatlan harcra s a legújabb választásoknál kifejtett korteskedésre utalnunk. Mi volt ezeknek oka? A feleletben nem elveket, hanem neveket hall az ember s az iskolai ügyek vezetésében a személyzet kérdéseit akárhányszor nem a képesítés, nem a bizonyítvány dönti el, hanem a név, mely a bizonyítvány homlokzatán van.

Tagadhatatlan, hogy protekció van az államnál is; de nem olyan és annyi

ágra kiterjedő, mint nálunk. Ez tehát már egy megfontolandó érv az iskolaszék ellen. Ha még tekintetbe vesszük a város részéről megkivánt óriási áldozatokat is, akkor meg éppen nehéz lesz szem elől nem téveszteni az államosítás kérdésében elfoglalt elvi álláspontunkat.

S mégsem teszszük. Helyesléssel fogadjuk a községi iskolaszék határozatát s legnagyobb elismeréssel vesszük tudomásul Ritoók Zsigmond ur nagyhatású beszédét. De csak egy föltétellel: azt az ideális lelkesedést, mely ma az iskolaszék határozatát sugallta, terjesszék ki ezentul minden térre, küszöböljék ki gondolatvilágukból a nepotizmust, a protekciót, az ezer féle befolyásolást s akkor senkinek eszébe sem fog jutni az államosításnak még csak kísérlete sem.

Mindez pedig végeredményben erős érv a felekezeti iskolák mellett. Nagyvárad katolikus iskoláit az egész közvélemény első helyre teszi s ezt annak köszönhetik az intézetek, hogy bennök egyedül kerülnek el mindazokat a fogyatkozásokat, melyeket főtebb az államosítás mellett és ellen felhoztunk.

Szeretnők ezt az igazi pedagógiai, minden nepotizmustól ment szellemet látni Nagyvárad valamennyi iskoláiban. S a gyűlés tegnapi lelkes határozatából következtetve hisszük, hogy reményünkben nem is fogunk csalódní.

Adja Isten! Nagyvárad közművelődése érdekében kívánjuk.

Dr. K. A.

A községi iskolák államosítása.

— Az iskolaszék rendkívüli gyűlése. —

— július 6.

A községi iskolák állami kezelésbe való átadása tárgyában a községi iskolaszék elnöke Hegyesi Márton a mai napra rendkívüli gyűlést hívott egybe.

Az államosítás kérdésénél két táborra osztott a város közönsége.

Az egyik — s ez jóval tekintélyesebb tábor — nem akarja feladni a város autonóm jogait, a melyeket ez mint iskola fenntartó az iskolák fejlesztése adminisztrációja szóval egész külső és belső szervezetében ez időszert gyakorolhat. Kész inkább meghozni azokat a kétségtelenül nagymérvű áldozatokat a melyeket ezen autonómikus jogok gyakorlása szükségképen megkövetel.

A másik táborba azok a rajongók tartoznak, akik mindent és minden jót az állam

hatalomtól várnak. Készek feladni minden jót, csak hogy a város szerintük megszabaduljon minden kötelességtől.

Ez a hangulat volt a mai iskolaszéki ülésen domináns s ennek adtak a szónokok gyönyörű eszmékben és érvekben egyaránt gazdag szónoklataikban kifejezést.

A gyűlés lefolyásáról a következőben tudósítunk:

A gyűlés megnyitása után leolvasták a községi iskolaszék mult havi gyűlésének jegyzőkönyvét, melyet az iskolaszék tudomásul vett.

Ezután az elnök előadta, hogy a gyűlés egyetlen tárgya a törvényhatóság azon megkeresése, hogy a községi iskolaszék adjon véleményt a községi iskolák állami kezelésbe való átadása tárgyában. Felolvasták ide vonatkozólag a városi tanács megkeresését, aztán a kir. tanfelügyelő megkeresését, melyet a város tanácsához intézett; ebből kiviláglik, hogy a kultuszminister még május hóban értesítette a kir. tanfelügyelőt, hogy a nagyvárad iskolák államosításába nem hajlandó belemenni, dr. Buljovszky József polgármester azonban értesítette a tanfelügyelőt, hogy a kultuszminister engedve az ő kérelmének e rendelete daczára az államosítás ügyében megindítandó tárgyalásokat engedélyezni méltóztatott.

E tárgyalásokat, a kir. tanfelügyelő, tárgyában hozandó határozatáig felfüggesztette, hogy azonban e határozatot némileg irányítsa, vagy legalább azt megkereselje, elmondja, hogy minő nagy alkotások véghez vitele áll a város előtt, ha az államosításba bele nem megy, így fel kell építeni az újjáirosi elemi fiu és leányiskolát, az olaszii elemi leány és polgári leányiskolát, párhuzamos osztályokat kell felállítani itt is ott is, mintha bizony ha államosítunk, nem kellene mindezeket végrehajtani.

A gyűlésen jelen voltak:

Auspitz Adolf, Búszörményi Géza, Gábel Jakab, dr. Grósz Menyhért, Hegyesi Márton, dr. Horványi Géza, Istvánffy József, Krüger Viktor, dr. Márkus László, Mátéh Lajos, Némethy Károly, Réz Mihály, Ritoók Zsigmond, Sulyok István, dr. Tóth Mihály, Váradi Mór és Báthy Zoltán jegyző.

Legelsőnek dr. Grósz Menyhért szolt a kérdéshez. Azt bizonyítja, hogy Nagyvárad városának pénzügyi szempontból szükséges az államosítás; bár ennek az eldöntése a törvényhatóság dolga, az iskolaszéknek csupán az elvi álláspontokat kell kimutatni, a melyek miatt az államosítást óhajtja. Hiszi és érzi, hogy az iskolaszék kezéből a tanulmányi felügyeletet ki fogják venni az elemi iskoláknál is, mint a hogy kivették a polgárinál, tehát ha az állam a jogokat konfiskálja, vegye át a terheket is, indítványozza, hogy az iskolaszék

FÜCHSL TESTVÉREK, bornagykereskedő cég, NAGYVÁRADON,

(Alapított 1850)

Tisztelettel értesíti az érdekelt közönséget, hogy általános nyilvánítt óhajnak megfelelő, eddig csak hordókban forgalomba hozott borait ezentul **literes palaczkokban** is áruba bocsátja. — Hangsúlyozni óhajtjuk, hogy csak azon borok tekinthetők cégünkötől eredőknek s csak oly palaczkok tartalmáért szavatolunk, melyeknek czimkéje, kupakja és dugója alatti bejegyzett védjegyünket viselik.

Elsőrendű asztali bor literes palaczkonként 45 kr. (Palaczkbetét darabonként 5 kr.) Pecsénye-, csemege- és gyógyborok megrendelésre lepalaczkoltatnak. — Rendelvények Kossuth Lajos-utca 15. szám alatti telepünkön fogadtatnak el. **Viszontelárusítóknak külön árszabás.**

bővebben és részletesebben kidomborítva ezen általa is csak felvetett indokokat, mondja ki az iskolák államosságát.

Ritoók Zsigmond: Nem vagyok azon helyzetben, hogy a tanács javaslatát elfogadjam, nem, mert e kérdés eldöntésében magasabb elvi szempontok vezérelnek. Szabad államban szabad polgárnak közös ügyekben első és legszentebb kötelessége hozzájárulni. A közös ügyek iránti ragaszkodás szabad államban s a közügyekbe való beleszólás egyedüli biztosítéka a szabad polgár szabadságának.

A magyar nemzetnek a múltban fenntartási joga volt, a mi az angol néppel egy rangra emelte: ez a tulajdona az volt, hogy a közügyeket önzetlenül szolgálta. Ez a múlt és a múlt hagyománya. Ez a hagyomány engem kötelez. Nem akarok arra következtetni, hogy az állam nem tudná jól betölteni iskolafenntartói tisztét, mert ki gondolt arra, hogy bármely téren inkább fenttarthatná, mint iskoláügyekben, ki mondaná, hogy a közügyeket jobban elfogja intézni az állam, ki merné mondani, hogy az esküdtbírókat száműzni kellene az igazságszolgáltatás teréről csak azért, mert laikus elemet visz be a bírósági tárgyaló termekbe, — a ki ezeket mondaná, az vétkeznék hazája ellen, megsértené a szabadság fogalmát; én úgy gondolkodom, úgy vélem, hogy szabad államban minden szabad polgárnak a legszentebb joga az, hogy a közügyekbe beleszóljon.

Szomorúan látom lábra kapni azon irányzatot, a mely mindent és mindent az állam kezébe ad; ne kövessük ez irányzatot éppen a magunk részéről; ha maradt még valami kis jogunk ne kínáljuk azt fel az államnak, mert ebből az fog következni, hogy mindent az államtól fogunk várni is; mi nyugodni akarunk, dolgozzék és fizessen az állam; ám de csak úgy képes, ha a terheket amelyeket reá rakunk, vissza rója reánk. A terhektől tehát nem menekülhetünk, de a jogokat elveszítjük.

Nem vitatom azon körülményt, mintha a tanító urak nem szeretnék azt, hogy ha a laikus egyénektől, akik mint szakközégek jelennek meg az iskolákban — megmenekednének. Erre enged következtetni azon miniszteri

intézkedés, a mely szerint a gondnokság tagja, ha csorog az iskola teteje azt kijavíthatja, az ablakot, ha a szél be fu rajta, becsináltathatja, de a tanterembe be ne merjen lépni, vagy ha belépni merészkedik is, legfeljebb azt nézheti meg, ott van-e a tanító ur? — Nem tudom milyen lesz a jövő, de sohasem adnám fel azon jogokat, a melyeket helyeseknek talállok; az iskola ügyeibe való beavatkozás pedig olyan jog, a mely az autonómikus jogoknak egyik legszebb, legkedvesebb részét képezi. Ha feladjuk, megcsonkítjuk a szabad államot. Más állam nem ebben a felfogásban van; van ország, a hol ki van zárva az állam az iskolából; a községé a kötelesség, hogy a gyermeket neveltesse, ha nem neveltetni elmarasztalják érte; és erre mondja Lagúli, hogy ez a támasztó oszlopa az államok alkotmányának.

Hogy állami fenntartás mellett kevesebbe kerülne az iskolák fenntartása vagy nem, ahhoz nem tartom szükségesnek hozzá szólani; mert nem olyan alacsony színvonalon bírálok el, melyet a tanács felvetett, hanem más, magasabb szempontból; de még ezt is be tudnám bizonyítani, hogy nem lenne olcsóbb: mert a jelen kiadásait követelné és az épületek felállítását is reánk róná; arról lehet szó csupán, hogy a jövő fejlődése még több terhet ró reánk; igaz, ám én nem félek e terhektől, mert a javadalmink is többre mennek, a város fejlődik s e fejlődés következtében el fogja viselni a jövő terheit is.

Ha kellő sorrendben jártunk volna el, ma ez a kérdés nem lenne kérdés; régi idő az, hogy a törvényhatóság az iskolák felépítését elhatározta és nem szabad most panaszkodni éppen azoknak, hogy nem győzik az iskolák terheit, a kik úgy irányították a dolgokat, hogy az iskolák kérdését minden más kérdés megelőzze.

De abban a hitben élek, hogy az államnak sincs semmi érdeke, hogy itt iskolát állítson. A hol nincs meg a népben az iskola iránti érzék, ott igen, kötelessége az államnak az érzéket feléleszteni és kifejleszteni, de hogy egy ilyen intelligens város iskola ügyeibe ily módon nem folyhat be, az természetes. Ha arról

győződném meg, hogy a város intelligens községéből az iskola mindennél szentebb ügy iránti érzék kiveszett vagy kivesző félben van, úgy én lennék az első, a kiszégyennel dobnám oda iskoláinkat. Nemzetiségi vidéken, ott állítson az állam iskolákat. A hol éretlenek az emberek, ott teljesítse az állam kötelességét, de ott a hol megfelelő erő van, helytelenül jár el, ha elveszi azt a mi amugy is jó kézben van, mert ez elvétel által szétszakítja egyúttal azt a kapcsolatot is, a mely az iskolákat az étellel köti össze. (Éljenezés.) Indítványozom, terjesszen az iskolaszék indokolt előterjesztést a törv. hatóságához, amelyben a községi iskolák községi jellegének további fenntartását véleményezi. Jelentse ki azt is, hogy a mennyiben a törv. hatóság úgy vélné, hogy terhei nagyok, hogy nincs ereje, — csak arra kérje fel a minisztert, hogy a nagyvárad községi iskolákat nagyobb állami segítyben részesítse. (Éljenezés.)

Dr. **Berkovits** Ferencnek az elmondottak után nem sok mondani valója van; csatlakozik a Ritoók álláspontjához, mert jöhet még olyan éra, amikor jök lennének a feladott jogok, de mert feladtuk, nem lesznek; az állami beavatkozás a változó kormányok szeszélye szerint alakulhat; ettől félti az iskolaügyet; szintén nem barátja az államosságának.

Gábel Jakab érzi a helyzet súlyát, — két hatalmas egyén után felszólalni; nem is kecsesgeti magát, hogy képes lesz megdönteni a hangulatot, de kötelessége felszólalni; mert ő az államosság híve; téves a szónokok kiindulási pontja; az állam nem akar államossítani s ha mi nem ajánkozunk önként, azért millióit nem fogja ő arra a misszióra fordítani, melyet mi neki kijelölünk, mert lesekedve áll a háta mögött 15—20 Nagyvárad hogy államossiton; ezt a magasabb felfogást hát nem érzük el. Ő sem adná fel az iskolákat, ha az autonómiát biztonságban látná. Hónapok kérdése, hogy a községi iskolaszékeket is reformálják s akkor jogait elveszik, de a kötelességek megmaradnak. Nagyváradnak vannak nagy feladatai más téren is; ilyen a közegészségügy rendezése, amely több más ügygyel nagy anyagi áldozatot kíván, olyat, hogy ezek megoldása a polgárok ezisztenciáját támadná meg. A város veszíteni semmit sem fog, sőt pénzügyi szempontból nyerni fog, hisz a fejlődést már évek óta úgy sem eszközölte, az állam pedig — tudja, — hogy eszközölni fogja; csatlakozik a dr. Grósz indítványához.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Egy sirdomb előtt.

(Novelette.)

Írta: **Serao Matild.**

Senki sem tudja, hogy szerette-e az aszszony valamikor a festőt. Hozzá ment feleségnek. Az a sok dicséret és magasztalás, melylyel a nagy művészt, a kit magáénak nevezhetett, elárasztották, úgy lehet annyira felizgatták őt, hogy szerelmet érzett iránta. Nász után azonban megszokottá lett előtte minden. A sok elismerés és kitüntetés egész hidegen hagyta, közömbös lett iránta.

Magától értetődik, hogy mint a nők javarésze, a fiatal menyecske sem értett egy kukkot sem a művészethez.

Mire való is a művészet? Gondolá. Czel-talan, hiábavaló fényűzés az egész. Valahányszor férjét gondolatokba merülten, felindult lelkiállapotban látta, mindig a vállait vonogatta, mely mozdulatban bizonyos kicsinylés és megvetés is volt. Azt fel tudta fogni, hogy e képek hasznos hoznak a konyhára, azok az emberek azonban, a kik a képeket megvásárolták, boldosoknak, eszelőseknek tünnek fel előtte.

Férjét ugyan meghallgatta, mi őn valamely új kép vagy festmény tervét neki elbeszélte, de ugyanakkor kis kezeivel kellett ellepleznie azt a könnyű ásitást, mely rajta azalatt erőt vett. A végén, mikor már elunta, ilyenforma megdöbbentő kérdéseket vetett oda a művésznek,

a mikor ez legjobban bele volt melegedve a magyarázatokba:

— S te azt hiszed, hogy a kép tetszeni fog? Gondolod, hogy elkel?

A férj meghökkent s menten elment a kedve a munkától.

Felesége nem értette meg őt, ő ellenben imádta a nőt. Midőn észrevette, hogy eszméinek fejtegetésével csak untatja őt, nem nyilatkozott meg többé előtte. Magába temette terveit, ábrándjait. A nő elkezdett unatkozni, kedve támadt kimenni a házból. A művész nem kísérhette el őt.

Mig lelkét titokban a féltékenység gyötörte, — marta — szabadjára eresztette nejét: hadd menjen. Mikor dolgozott, elfogta a reszketés az állványok előtt a gondolatra, hogy egyes merész emberek szemükkel érintik, rajta legeltetik, neki odasugnak vagy éppen utána mennek.

A színezés és vonások ilyenkor mérgesek, kirívóak lettek a festő vásznon. Ha aztán újból együtt volt Biankával, nem tett neki soha szemrehányást, nem követelődzött.

Megengedte, hogy a felesége a többi nagyuri nő példájára fogadó napokat adhasson. azaz, hogy helyesebben a nő vette magának azt a szabadságot minden teletória és szóbeszéd nélkül. A férj zavart, szórakozott, bosszus lett ilyen alkalmakkor.

A nő felbosszankodva azon, hogy férje nyakkendője rosszul áll, hogy vagy nija hegye csupa festékes, kedves, aranyfürtű fejét megcsóválva csak ennyit szólt:

— Rettenetes! Ezek a művészek!

S azután beczipelte urát a tánczoló közbe. A művész sehogysem találta magát helyén szegletes, csontos vállaival, melyek majd keresztül szúrták az ünnepélyes frakkot hideg, komoly képével, melyen csak úgy elvétve jelent meg egy fanyar mosoly.

Az asszony kitarított a mulatókkal egész virradóig s rakta a tánczot úgy és anynyit, a hogy csak a nők szokták, a kik könnyvedek, karsuk és bájosok. A férfi el-elűzte, mint jár sorra a felesége egyik festett majom kezéből, a másik tökfűkő vagy gazember karjaiba, örökké aranyos kedvvel, testi varázsát egész csapat közömbös emberre pazarolva. De azért viláért sem vetett egy árva zokszót sem a szemére feleségének, teljesen beérve azzal a kegygyel is, ha nejét fehér tollakkal diszített köpenyébe burkolhatta és haza vezethette.

A feleség a kocsiiban félálmosan pislogott. Ha az ura nagy félénken megcsókolta, meg sem mozdult és tetette magát, mintha nem vette volna észre a csókot, nehogy vissza kelljen azt adnia.

A mézeshetek elején minden tíz perczen bekukkant az atelierba, hogy férjének meglepetést csináljon, kit tulboldoggá tettek a látogatások, melyek a szerelem szivárvány sugarai-val szórták tele a munka komoly termét. De aztán úgy találta, hogy nagyon sok lépcsőt kell megjárnia, míg odaér, fáradt lett és felhagyott a látogatásokkal.

Az erős, szálás ember egyszer csak lehor-gasztott fejjel járt, meggörnyedt s gondolkozóvá

Dr. **Hoványi Géza** azzal kezd, hogy a nemzet azon jogerőt, a melyről önkénytelenül nem szeresheti soha vissza, de a melyet elkoboznak tőle, azt visszaszerezheti. No ha mi most önként kínáljuk, azt a szellemet követjük; hogy az állam adni fog, nem hiszi, az állam csak követelni szeret. Most ugy visszük a terhet, ahogy bírjuk, akkor sem kérdik, hogy bírjuk-e, csak azt parancsolják: vigyük; meggyőződése, hogy éppen e szempontból az államosítás a város anyagi károsodásával fog járni; de az előtte másodrendű kérdés, első az autonómia; vidéki centrumokat kell létesíteni, mert másképp az anyagiasság terére lépünk, igaz, hogy ezáltal az egyesek helyzete javulni fog, de a közmorál ismeretlen fogalom lesz, amelyre csak a multból mutogatnak. Csatlakozik Ritoókhöz. Dr. Grósz az autonómiát vitatja. Nincs autonómia, hisz az állam rendelkezik, elvenni tehát nem vesznek el semmit, mert nincs mit elvenni; ő nem rajong az államosításért Nagyváradon, de nem is fél tőle.

Némethy Károly éppen az bírja a Ritoókhoz való csatlakozásra, mert nincs autonómia; az államunk nem független, és ez maga elég indok, hogy ne államosítsunk.

Dr. **Tóth M.** Az államosítás híve csak azért, mert az a legjobb, ha a község vállalkozik olyan mérvben a fejlesztésre, mint az állam, nem államosít, de addig nem néz sem autonómiát, sem mást, csak az iskolát.

Sulyok István szólalt még föl, szintén elene emelt szót s felhozta az állami ellenőrzés mizeriát.

Ezután **Ritoók Zsigmond** élt a zárszó jogával s az elnök szavazás alá bocsájtotta a kérdést, előbb a dr. Grósz és dr. Tóth szavait rektifikálta; rendeletekkel törvény ellenében rövid ideig lehet kormányozni, ezt megmutatta a mult s megmutatja a jövő; azt a rendeletet a község el fogja sörölni. A szavazás eredménye az lett, hogy az államosítás mellett hárman szavaztak dr. Grósz, dr. Tóth és Gábel; a többiek a Ritoók javaslatát fogadták el, a kinek remek beszédeért az iskolaszék az elnök indítványára köszönetét nyilvánította.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 kr. Keddén és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr. Más időben 50 kr.

Francia pénz.

Tehát mégis jön a francia pénz; jön 40.000.000 frank magyarországi községi kötvényekért és ezenfelül kiviszik a magyar agrár és járadékbank részvényeit és ezeket kizárólag Franciaországban helyezik el. Ime van rá mód, hogy francia pénzt lehessen az országba behozni, anélkül, hogy ezt bárki kifogásolhatná. A magyar jelzáloghitelbank és a vele szövetkezett pénzüintézetek kiváló szolgálatot tettek az országnak azzal, hogy valahára megtörték a külföld csökönys tartózkodását a magyar értékekkel szemben. Növeli ezt a szolgálatot, hogy a magyar községi kötvényeket 3 $\frac{1}{2}$ százalékkal helyezték el, vagyis olyan kamatozással, mely mellett eddigél nem igen lehetett magyar községi kötelezőket elhelyezni. A hatalmas transzakció bizonyára egy kis életet fog hozni a tespedő pénzpiacba és remélhetőleg új, jobb finanziaális aera kezdetét fogja jelenteni.

Az új ágyu.

Az új ágyukkal végzett eddigi kísérletek, amelyeket Budapesten, Grácban és Przemisben folytattak, — mint a Pester Lloyd jelenti, — igen kedvezőek. A kiderült csekély hibák miatt rövid időre félbeszakították a kísérleteket. A szükséges javítás és változtatás munkájával már csaknem elkészültek s a kísérletet nemsokára folytatják. Azokat a kísérleteket, a melyeket az Erhard-féle gyorstűzelő-ágyuval végeztek, még ebben a hónapban befejezik. Azután a két ágyuval való kísérleteket folytatják a csapatnál s e célra a budapesti és przemisli próbaüteghez beosztanak egy-egy Erhard-féle ágyut. Az összehasonlítás által megállapítják a két model közt levő különbséget, mindegyiknek az előnyeit és hátrányait. A nagy hadgyakorlatokon becsztják a próbaüteget a csapattestekhez.

A gráci 3. tüzérezredhez beosztott próbaüteg részt fog venni a veszprémi gyakorlótéren szeptember 3-ikától 7-ikéig megtartandó nagy tüzérségi gyakorlaton, a melyen a király is jelen lesz. Ez a lövőgyakorlat, a me-

lyen az említett próbaütegen kívül egész tüzérségi hadosztály, mozgó vártüzérségi osztagok és gyalog csapatok is részt vesznek, egészen új kísérlet lesz, a milyen eddig még nem volt. A veszprémi tüzérségi gyakorlat a tervezett új gyorstűzelő ágyuk kipróbálásán kívül arra is fog szolgálni, hogy tiszta képet nyerjenek az egyéb használt fegyvernemek tüzhatasáról. A veszprémi gyakorlótéren július 14-ikétől szeptember 26-ikéig megtartandó rendszeres lövőgyakorlat ezzel a nagy tüzérségi gyakorlattal nincs összefüggésben s az alatt, a mig ezt elvégzik, szünetelni fog.

A politika kulisszái mögöl.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, július 6.

Hogy a tőzsdén vasárnapra, a mikor ez az irásom nyomtatásban megjelenik, mi történik, azt ma még nem tudom. Azt azonban már tavaly bárki is megmondhatta volna, hogy **Darányi Ignác** földmívelési miniszter ur hivatalos terméskimutatása teljesen hidegen fogja hagyni.

Ma, csütörtökön például reggel emelkedésnek indult a buza. Napokig tartó esőtől félték, a melytől pocskékká ázik a termés. Délben telefonon egyetlen egy szócskát adtak le Bécsből: **Derül!** — így hangzott a jelzés és a gabona ára erre tetemesen esett. A tőzsde tehát a szeszélyes időjárásnak hitelt adott, Darányi ur számszerű kimutatásának azonban nem hisz.

A csütörtökön este kiadott és pénteken reggel a lapokban megjelent miniszteri terméskimutatás tartalmát csütörtökön délbén még a tőzsde portása is tudta. Tudták azt, hogy a jelentés szerint a tavalyinál gyöngébb buza-termés várható és a termés az ide előző kimutatásokkal szemben kedvezőlenebb. És mégis ez a jelentés sem volt befolyással az üzletre. A **Derül!** jelentés leszorította az árat, bármennyire erősítette is a miniszteri hivatalos kimutatás, hogy a terméskilátások kedvezőlenek. Persze a tőzsde nem felejt. Jól emlékezik arra, hogy a miniszter ur tavaly magánál a buzánál öt millió métermázsával kevesebbre becsülte a buza-termést, mint a mennyi tényleg volt.

Ezért nem hisz többé a tőzsde a kegyelmes urnak.

lett. Egy napon, nem tudni biztosan mikor, a művész felesége szeretőt csipett.

Hiszen örökké egyedül volt, magára hagyva s nem volt soha semmi teendője, szórakozása azon a négy lábbon nyugvó festett vászon darabon kívül, mint mondaniszokta. Ezek a lángeszű emberek nem születtek jó férjeknek, tette még hozzá. S egész nyugodt lélekkel csalta meg őt. Az asszony kedvese eljárt a fogadási napokra, együtt evett a házas társakkal a családi asztal mellett, részt vett a házi ügyek vezetésében, de a férj azért mégsem gyanakodott. Mindennap kezét szorított barátságos arcczal azzal, a ki felesége szívét tőle elrabolta.

Az egész világ tudta a dolgot, csak ő nem; ő viselte a szarvakat hűségesen. Ilyen a világ folyása! Rendes a dolog egészen.

Egyedül maradvá, mint egy ágról szakadt, nagyszerű képeket festett a művész. Ezeknek egyikét történetesen a házibarát vásárolta meg tízenkét ezer frankon. A szégyen napfényre jött, boldog-boldogtan tárgyalta s a férj nem sejtett semmit. Mikor a kép értékét emlegette, a nő arcán különös mosoly játszadozott és mintha csak mondani akarta volna:

— Ha Carlo engem nem szeretne, a te festett vásznad sohasem akadna vevőjére.

Végre nagy sokára mégis neszét vette a dolognak. Bianka már annyira jutott, hogy egész lehetetlen idő pontokat választott a kimenőre. Szokatlan órákban hagyta el a házat. Valaki rajta kapta azon is, hogy egy ízben abba a házba ment be, melyben Carlo nagynéje lakott.

A férj a vak bizalom daczára is, melylyel neje iránt viseltette, ugy érezte, mintha törődés érte volna. Szóvá tette a dolgot neje előtt. Az asszony fennhéjázva, foghegyről beszélt hozzá, csak ugy lóhátról. Azt mondta, hogy nem tűri a megjegyzéseket, a férj néma lett, meglapult.

Utóljára, mikor a gyanu már a bizonyosság küszöbéig csoszogott, következő szavakkal fizette ki a nő férje-urát:

— Ha nem szünsz meg továbbra is sértegetni, itt hagylak örökre! Sohasem látsz többé az életben. A férj néma lett, mint a sir.

Soha, de soha nem váltottak többé szót egymással erről a kérdéstről. A férfi valósággal remegett, hogy az asszony elpártol tőle, hogy hűtlenné lesz s odahagyja. Ez időben alkotta meg a művész legremekébb művét: a **Paolo és Francesca**-t. A színtere sötét a képnek. Egy sötét barna, kordovánbőrrel bevont szoba, minden dísz és drágaság nélkül, milyenek teszem azt egy faragványos asztal vagy gothikus kettős ablak. A tér közepét egy alacsony fekete bársony divány foglalja el.

A diványon fekszik kiterítve holtan, halott fehér félig mosolyra nyíló arcczal Francesca, görcsösen összeszorított ajakkal. Az egész olyan mint egy fehér folt fekete alapon.

Idegen kéz által erőszakosan agyonverve, életjel nélkül halott halványan vállait az ágyának neki vetve, fejével csaknem Francesca fejét érintve terül el a földön Paolo holttesttel! Vér festi pirosra Francesca ruháját, vér áztatja a Paolo fehér fodros ingét s a padlót is.

A szemlélő azt hiszi, mintha az egymáshoz közel álló fejek még mindig csókolózni akarnának. A harmadik szereplő, Lanciotto nincs ott a képen s mégis ott kísért annak minden zugában. Rendkívüli művészi erő és hatás rejlik ebben rejtélyes távollétben. A képnek egész benyomása komor, rideg, fenséges szomorú. Még a csók is az. Sehol mesteres arczjáték és mozdulatok. A kép felett a görög világ és bűnök vezetes levegője lebeg.

Ez volt a művész remekműve. A tömeg magánkívül ünnepelte őt. A nő csak mosolygott, mindössze egy kemény tekintetet vetett a képre és megdicsérte Francesca ruházatát, ennyiből állt az egész fáradsága. A férj kérte az asszonyt, hogy a képet ne adják el.

Bianka óhaja ellenben az volt, hogy igenis adják el. S így eladták. Még ugyanezen évben meghalt a festő valami lappangó betegségben, mely sokszor egész hirtelen végez a türelős emberekkel.

Tegnap véletlenül egy sirdomb előtt vitt el az utam. Az előtte álló sirdvön két név, két ember siratja el fájdalmit érzégs versekben az elköltözöttnek még mindig korai halála felett. Ez a két ember — képzeljék — nem más, mint a feleség és a házi barát. Még mindig nem szünt meg az árulás! Oda van vésvé a márványra, rásüt a napsugár, látják az azurkék égboltozatról s illatos, hamvas virágok takarják be azt a pompába díszbe bujtattott, nemtelen, alávaló árulást ott a szegény művész porladó csontjai felett!

Amiről most írok, ahhoz a politikának csak annyi a köze, hogy benne a mostani miniszterelnök Széll Kálmán is szerepel. A történetke másik szereplője pedig Koritovszky Konstantin lovag, a ki a minap vált meg önként az életől.

Széll Kálmán kormányelnök akkoriban bankdirektor volt. Koritovszky lovag Széllhez, mint a Magyar Jelzálog-Hitelbank elnök-igazgatójához fordult egy jelzálog ügyben. És Koritovszky az óvatos Széll Kálmánt, illetve az ő révén az intézetet belevitte az üzletbe. A vége az volt, hogy az intézet ennél az üzletnél 50.000 forintot veszített.

Széll Kálmán ekkor kijelentette, hogy abban az esetben, ha Koritovszky ezt az összeget nem tudná behajtani, ő a sajátjából fizeti ki.

Koritovszky meghalt. Ott pihen az új temető egyik legelhagyatottabb helyén. Rajta ugyan nem hajtanak be több követelést.

Vajjon Széll Kálmán kormányelnök visszaemlékezik-e még ígéreterre?!

Különben most már banküggyel foglalkozni inkompatibilis vétség volna.

A kereskedelmi és iparkamara kibővítése.

Legfontosabb ipari és kereskedelmi intézményeink bizonyára a kereskedelmi és iparkamarák s mivel ezek egyben mintegy külső szervei a kereskedelmi és iparügyek vezetésére és intézésére hivatott szakminisztériumnak, legközelebből közrehathatnak iparunk és kereskedelmünk fejlesztésére és istápolására.

Jól lehet, hogy első sorban az államnak kell nyújtani a szellemi támogatáson kívül az anyagi eszközöket közgazdaságunk fejlesztéséhez, de a kamaráknak is ki kell venni részüket az anyagi áldozatokból.

Tagadhatatlanul meg is van a jóakarát az összes kamarákban erre, azonban hogy mindannyi nem felelhet meg teljes mérvben a kívánalmaknak s nem áldozhat évenként oly tetemes összeget az ipar és kereskedelmi célokra, ennek első sorban a kamarai kerületek helytelen beosztása az oka. Pedig a kamarák legfontosabb célja éppen az ipari és kereskedelmi célok szellemi és anyagi istápolása volna.

Ha átböngészünk, hogy Magyarország területe miként oszlik meg a 20 kamara között, óriási ellentéteket látunk.

Némelyik kamara hatásköre 5-6 vármegyére s legalább annyi városra terjed ki, míg a másik kamara működése csupán egy vármegyére és egy várost ölel fel. Ennek aztán az a visszas következménye, hogy az egyik kamara iparosai és kereskedői alig 2-3 százalék kamarai illetékekkel vannak megterhelve, mégis óriási vagyona gyűl a kamarának, míg a kisebb területű kamarák illetékkötelezettségei bár aránytalanul nagyobb teherrel sújtottak, mégis alig tudja a kamara fedezni a szükségletét s így az iparfejlesztésre sem jut a kellő összeg.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara is azok közé tartozik, a melyeknek működését igen szűk korlátok közé szorította a miniszter. Csupán Biharvármegye és Nagyváradra terjed a kerülete. Igaz, hogy terület tekintetében elég nagy Biharvármegye, de nem szabad felednünk, hogy a vármegye 495 községe közül közel 400 olyan, amelyben egy árendáson és kovácson kívül nincsen több kamarai illetékköteles egyén. Ez magyarázza meg, hogy 5 százalék illetékkulcs mellett is alig folyik be 20000 korona, ami bizony oly csekély, hogy csak a legnagyobb megtakarítással lehet valamely összeget az ipari és kereskedelmi célokra juttatni.

Most ismét két új kamara van keletkezőben. Az óriási kiterjedésű szegedi kamarától el akar szakadni Bács-Bodrogmegye s az érdekelte iparosok és kereskedők ily irányu mozgalmát a kereskedelmi miniszter is helyesli.

A másik kamarát Szombathely székhelyllyel a soproni kamarából akarják kiszakítani.

Ezt az alkalmat megfelelőnek tartjuk arra, hogy illetékes helyen megindítsák a mozgalmat a nagyvárad kamara kibővítésére s ezáltal erejének fokozására.

Illetékesnek tartjuk pedig erre a közelebbi újrakialakuló kamarát, továbbá Nagyvárad városát és Biharvármegyét, akiknek szintén érdekük, hogy kamaránk minél életképesebb legyen.

A nagyvárad kamarához csak két területet lehetne csatolni. Vagy az aradi kamarától Békésmegyét, vagy a kolozsvártól Szilágymegyét, mert jóllehet, hogy a debreczeni kamara területe, mondhatni, a legnagyobb, de Debreczen szomszédsága útját állja, hogy ezen kamara rovására bővítsük a nagyváradit.

Az erélyes akciónak bizonyára meg lenne a sikere.

UJDONSAGOK

A Szigligeti-társaság dráma pályázata.

Hogy a Szigligeti-társaság napról-napra jobban erősödik s mindég jobban-jobban megfelel annak a várakozásnak, melyllyel a közönség ez intelligens társaság működését kíséri — tegnap megjelent az első nagyobb bizonyítéka.

Egy középfajú drámára hirdetnek pályázatot 800 korona pályadíjjal. Tárgyát a magyar társadalom *multjából, vagy jelenéből* kell vennie az íróknak.

Volna ugyan szavunk a pályázat kitűzési módjára, de nem zavarjuk ezt az örvendetes irodalmi eseményt, csupán azt jegyezzük meg, hogy nem volt igaza a »Szigligeti-társaságnak« abban, hogy történelmi, vagy jelenkori drámát egy füst alatt tűz ki. Ez jobban megfogja nehezíteni a bírálatot, mint ha egyszerre különböző színműfajra hirdettek volna pályázatot, — a jelen korból vett tárggyal, — ahogy azt a társaság nagy érdemű elnöke indítványozta is. Rövidnek találjuk a határidőt is.

A pályázat feltételei különben a következők:

Irodalmi pályázat.

A »Szigligeti-Társaság« pályázatot hirdeti egy középfajú színműre, melynek tárgya a magyar történelem multjából, vagy a magyar társadalom életéből van merítve.

Pályadíja 800, azaz nyolczszáz korona.

Pályázati határidő az 1901. évi december 31-ike.

A pályaműnek idegen kézzel írva, jelígyével ellátva és jelígyes zárt borítékban a szerző nevét tartalmazó levél kíséretében, a mondott határnapig a »Szigligeti-Társaság Elnöké«-hez címezve e küldendő be.

A pályázatban minden magyar író részt vehet; a pályamű csak abszolút irodalmi becsű műnek fog kiadatni.

A pályanyertes mű a szerző tulajdona marad, aki azonban köteles leendő azt a nagyvárad »Szigligeti-Színház«-nak első előadásra díjtalanul átengedni, illetve a művet legelsőbben ott előadni.

A »Szigligeti-Társaság« Nagyváradon, az 1901. évi június 20-án tartott választmányi ülés határozatából.

Dr. Bodor Károly,
főtűkár.

Rádl Odón,
elnök.

Orr és cenzúra.

A magyar tisztviselők körében helyzetük javítása céljából megindult mozgalomhoz érdekes adatot szolgáltat a Magyar Paizs című zalaegerszegi lapnak hozzánk beküldött legutóbbi száma.

A hivatali önkénynek, az üres cenzuráskodásnak olyan szégyenletes példája ez, a melyet nem lehet eléggé elítélnünk s intő például állítanunk az összes magyar tisztviselők elé.

Valóban, nagy ideje már, hogy a magyar hivatalnoki kar anyagi és főleg szellemi függetlensége, szabadsága törvénnyel biztosíttassék!

Az eset a következő:

Borbély György zalaegerszegi főgimnáziumi tanár másfél évvel ezelőtt Magyar Paizs címmel lapot alapított, melyet magyar nemzeti alapon ott a magyarság határán minden ármánykodás daczára fenntartott és virágzásra emelt. Nem tetszett ez bizonyos köröknek s a mint észrevesszük, a buzgó tanárnak nagy büne volt az is, hogy lapjában a szövetségi eszmének volt buzgó és — úgy látszik — győzelmes harczosa. Nemcsak irigység, hanem bosszúvágy is dolgozott hát ellene, keresve az alkalmas eszközt ártalmatlanná tételére.

Hogy nem hiába kerestek, mutatja az alábbi igazgatói ukáz:

A Zalaegerszegi m. kir.
állami főgimnázium
igazgatósa.

Tekintetes

Borbély György tanár urnak

Helyben.

A nm. vallás- és közokt. minisztérium tekintettel egyrészt a lapjában közzétett *nem megfelelő hangu cikkekre*, másrészt arra, hogy mióta lapot szerkeszt, tanári kötelességeit elhanyagolja, az Ön részére mult évi 3368. eln. sz. a adott lapszerkesztési engedélyt f. évi június 15-én 1940. eln. sz. a. kelt magas rendeletével visszavonta.

Midőn erről tudomásul vétel végett értesitem, egyben fölhívom, hogy a *lapszerkesztéstől* a legrövidebb idő alatt *visszalépjén*, visszalépését nekem írásban bejelentse, továbbá, hogy *szabad idejét szakképzettségének kiegészítésére és fejlesztésére fordítsa és mindennemű tanári kötelességeinek kifogástalan teljesítésére törekedjék.*

Zalaegerszeg, 1901. június 25.

Medgyesi Lajos,
igazgató.

Nem tudja az ember ilyen leirat olvasására, vajjon kaczagjon, bosszankodjék vagy szégyenkezzék-e inkább?

Mert abban pokoli komikum van, hogy egy intelligens embernek a kezére verhesse az igazgató vagy a miniszter ur, mert »nem megfelelő hangu cikkeket« ír. Bosszantó, hogy ilyen hatalma van valakinek felnőtt emberek fölött s mélyen elszégyenítő állapot, hogy az ilyen közönséges önkénykedő ukáznak engedelmeskedni muszáj.

Borbély György is kénytelen-kelletlen visszalépett *saját kiadásában* megjelenő lapja szerkesztésétől s lapját dr. Kele Antal ügyvédre bízni. Együttal megtette a kellő lépéseket, hogy a méltatlan, valóságos arculcsapáshoz hasonló elbánásért a kellő elégtételt megkapja.

Zalaegerszeg egész társadalmát mozgásba hozta a szellemi korlátoztság szármalmas eredménye: az igazgató ur leirata; a központi szövetkezet pedig erélyes hangu feliratban védelmezi Borbélyt a miniszter előtt.

Kíváncsiak vagyunk az eredményre. Addig azonban ajánljuk az esetet a magyar tisztvi-

selőknek megszívlelésre. Jelen helyzetükben ha nem értenek a szolgál megalázkodáshoz, minden, még legönzettelenebb törekvéseik jutalmául is készen várhatnak basáskodó és korlátolt vagy rosszul informált felebbvalóiktól kettőt: Irigykedő cenzurát és igazságtalan orrot.

A közönséghez!

Hetedik évfolyamát futja a **Tiszántúl**. Hetedik küzdelmes évben vagyunk.

Nehéz, viharos éveket éltünk át eddig s viharos évekre van kilátásunk ezentúl is. A két jelszó, melyet lapunk zászlajára irtunk, megszorítja el-lenségeinket. Egyik jelszavunk: **hamisítatlan ősi magyar szellem**, mely egy évezreden át idegen népek közt megtartott bennünket nemzetnek és magyarnak. Mikor ma ezt a nemzeti szellemet idegen mázzal akarják bevonní, mikor a magyar nép becsületes, tiszta lelkébe idegenből belopózó hazug jelszavak maszlágát hintegetik, mikor közéletünket szédelgő idegen eszmékkel akarják megmételtyezni: akkor nem ismerünk szentebb kötelességet, mint minden erővel, lelkünk egész hevével, tiszta lelkesedéssel küzdeni az ősi, igazi magyar szellem jogaiért.

Ez a küzdelem csak másik jelszavunk: **a kereszténység** jegyében vezethet győzelemre. A magyar nemzeti szellemnek nincs erősebb támasza Krisztus keresztjénél. A mint a magyar czimerben is a négyfolyó az apostoli kettős kereszt felé siet és a hármás bérc fölött a kereszt ragyog: a haza sem virágozhatik fel másként, mint a nemzetek anyja, a kereszténység védszárnyai alatt.

Ezt az országot magyarnak és kereszténynek alapították, így vettük át apáinktól, így adjuk át unokáinknak.

Ez a mi programmunk. A többi, hogy igyekszünk élni, szellemes, hírekben jól értesült, minden irányban független, szókimondó lap lenni, ez a többi a két jelszóból következik. S ezeknek a mint eddig megfeleltünk, megfelelünk ezentúl is.

Ehhez kérjük a magyar olvasóközönség pártfogását.

A TISZÁNTÚL szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Jul. 11. Városi közgyűlés.

* Búcsu a hévjói kápolnában.

elején volt Sarlós-Boldogasszony napja s ez alkalomból ma, vasárnap ünnepélyes istentisztelet lesz a régi hévjói (rontói) Árpádkori kápolnában, a mely a malom és a Püspöktúróhoz vezető út mellett van. Ebben az érdekes, történelmi becsü kápolnában korábban évenként megtartották a Sarlós-Boldogasszony napját a követő vasárnapon s ez ősi szokást elevenítette fel pár év előtt **Lencsés János** péczeszentmártoni plebános. Ma, vasárnap délután a kápolnában ünnepélyes szent mise lesz és **Steinberger Ferenc** kanonok egyházi beszédet mond.

* **A váronkolyosi kirándulás.** A váronkolyosi kirándulás ma okvetlenül megtörténik. **Jellinek Géza**, a tornakőr titkára, kéri a kirándulókat, hogy lehetőleg viseltesebb, meleg ruhába öltözzenek. A kirándulókkel déli 12 óra 25 perczkor indult a vonat.

* **A város közgyűlése.** Nagyváradi város törvényhatósága a jövő csütörtökön, július hó 11-én délután tartja meg rendes havi közgyűlését, amelyen több kiváló fontosságú ügy is szőnyegre kerül. A közgyűlésre ugy a főispán, mint dr. **Bulyovszky József** polgármester is haza érkeznek Nagyváradra.

* **Adórajstromok közszemlén.** Nagyváradi város összes városrészeire s a hegyre vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1901. évi III. osztályú kereseti adó s a föld és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdadó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. §-a értelmében f. évi július hó 10—17 napjain át nyolcz napi közszemlére az I-ső kerület Olasz városrésze nézve a városi adóhivatal 7-ik, a II. kerület Ujváros és Külváros városrészekre nézve 2-ik, III. kerület Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyre nézve 4-ik számú szobájában azon figyelmeltetéssel tétetnek ki, miszerint az érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót oit megtekinthetik s az ellen netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a f. évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe bejegyzését követő 15 nap alatt — a később benyújtott felelbezés érdemi tárgyalás alá nem fogván vétetni — a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. Nagyváradi, 1901. július 6. **A városi adóhivatal.**

* **A szerb királyi pár utazása.** Pétervárról jelentik, hogy az ismételt czáfolgatások daczára áll az, hogy a szerb királyi pár szeptember havában Oroszországba jön. Lehet, hogy a találkozás Livádiában fog megtörténni. Draga királyné előreláthatólag **Pjeligorszky** kaukázusi fürdőt fogja felkeresni. **Novakovics** pétervári szerb követ a napokban a Kaukázusba utazik, hogy ott az előkészületeket megtegye Draga királyné fogadására.

* **Milliomos a fegyházban.** A többszörös milliomos Sternberg berlini bankár tudvalevően erkölcstelen üzelmek miatt több évi fegyházbüntetést mért a berlini bíróság. Más ember fiának is keserves dolog börtönbe vándorolni, hát még milyen keserves ez olyan embernek, kit uri pompa, dus jólét környékez. Sternberg remélte, hogy némi kedvezésben lesz majd része, de reményében ugyancsak megcsatlakozott. Kérését elutasították s munkakörétől azt szabták ki, hogy naphosszat parafából dugókat faragjon. Hát bizony ez nem kellemes foglalkozás az olyan embernek, ki eddigelé úgy élt, mint valami kis király. A fegyházigazgató óva intette, hogy valamiképp meg ne próbálja vesztegetni az óreit, mert akkor még keményebben bánnak vele. Csak természetes, hogy a milliomos ezen úgy elkeseredett, hogy hangos

zokogásba tört, mikor ezellájába vezették, ahol ettől fogva szigorú elszigetelésben kell töltenie napjait parafadugók faragásával. S hogy még kirívóbb legyen az ellentét, ez az ember még börtönében is milliókról rendelkezik, mert vagyónának s ügyeinek elintézésétől természetesen még rabságában sem tilthatták el. Így csak a minap intézkedett egy bányaművének eladása dolgában. Egymillió márkáért adta el bányabirtokát, százötvenezer márkával olcsóbban, mint amennyire eredetileg tartotta. De hát persze, az idők rosszra fordultak s a milliomos bankár már nem az a rátarti legény, aki régen volt.

* A soproni honvédfőreáliskola ünnepe.

Szép ünnepélye volt a napokban a soproni honvédfőreáliskolának. Evzáró ünnepének jelentőséget kölcsönzött az a körülmény, hogy az intézet ez alkalommal bocsátotta ki növendékeinek első raját. A soproni honvédfőreáliskolát 1898. év október hó negyedik napján avatta fel **Bolla Kálmán**, a nyugalomba vonult altábornagy. Az intézetbe akkor felvett növendékek most fejezték be tanulmányaikat. Az ünnepély reggel 9 órakor kezdődött táborig misével. Az udvartér közepén volt felállítva a díszes oltár, vele szemben a növendékek teljes díszben, **Hajek** százados vezérlete alatt. Az oltártól jobbra és balra a katonatiszti leányiskola növendékei sorakoztak. Kevéssel 9 óra előtt megjelent berneggi **Sprecher Artur** vezérőrnagy, **Lóskay Gábor** honvédezzredessel és elépett a növendékek arczéle előtt. Kisératében voltak a különböző csapatnemek küldöttei, köztük **Schamhurg-Lippe** herczeg huszárszázados; nagy számban jelentek meg a honvédegyalozred tisztjei. A táborig misét alfalvi **Mándoky Sándor** táborig lelkész, az intézet hitoktatója mondotta Platzner császári és kir. táborig lelkész segédletével. Mise végeztével **Mándoky Sándor** az oltár fölfepcsőjéről beszédet intézett a növendékekhez. Majd **Liszkay** alezredes lépett a növendékek elé s nagy hatással mondotta el beszédét. Beszéde után az **osztrák néphimnusz** játszotta a katonai zenekar, majd a növendékek díszfelvonulása következett.

* Propper János svájci expedieziója.

Svájczba és az Alpeseke vidékeire tervezett utazás **Propper N. János** igazgató személyes vezetése alatt okvetlenül megtartatik. — Indulás Budapestről (keleti pályaház) július 20. reggel 7 órai gyorsvonattal. — Utirány: Budapest-Velence-Milano; innét a Szt. Gotthárd vasuttal: Zürich-Luzern-Bern-Genf-Lausanne-Basel-Schaffhausen-München-Bécs-Budapest. — A hazai tanintézetek tanárainak és a sajtó összes munkásainak 10 százalék kedvezmény. — Részletes tervezeteket küld, jelentkezéseket elfogad **Propper N. János** igazgató Keleti Utazási Irodájában Budapest, Muzeum-körrut, 15. sz.

* **Nagy katasztrófa a Tiszán.** Megrendítő szerencsétlenség történt e napokban Vedresháza közelében a Tiszán. Az iskolai szünidőt töltötték otthon Vedresházán **Nagy Gyula**, **Kovács Bálint** gimnáziumi tanulók; továbbá **Böröcsök Ferenc** teologus, **Vastag Sándor** technikus, **Fábry Sándor** és **Szilasi Tamás**, gazdasági akadémiai hallgatók. A hat fiatal ember elhatározta, hogy kirándulnak. Abban állapodtak meg, hogy a Tisza tulsó partján lévő erdőbe mennek. Tegnapelőtt reggel a hat fiatalember elindult a tervezett kirándulásra. Csónakot béreltek s azon átkeltek a Tiszán a kiszemelt erdőbe, a hol az egész napot fürdéssel, horgászással és egyéb szórakozással töltötték. A horgászás eredménnyel járt, mert estefelé halpaprikást főztek s miután ehhez megfelelő mennyiségű borral is el voltak látva, az elfogyasztott halpaprikás után alaposan leitták magukat. Ilyen állapotban indultak éjjel felé utnak. A vigkedvű kompánia amint csolnakba

ült, virtuskodásból elkezdte a gyenge járművet himbálni, a minnek az lett a következménye, hogy a különben is a szél által fölkorhacsolt hullámokban a csolnak fölfordult s a benne ülők valamennyien a vízbe kerültek. A társaság két tagja: Börcsök Ferencz és Kovács Bálint uszni nem tudván, csakhamar elmerültek; a többi uszással akart menekülni, de csak Fábry Sándornak sikerült nagynehezen partot érni, a többi kimerülve az uszásban, szintén elmerült. A megmenekült Fábry jó negyed óráig futott, míg segítséget kapott; de már későn érkezett a segítség, mert csak a fölborult üres csolnakot tudták kifogni. A vízbefult fiatal emberek holttestét fölvetette a víz s a parton fölállított örök fogták ki azokat. A megrendítő szerencsétlenség következtében öt család vesztette el gyermekét, köztük özvegy Börcsök Ferenczné, ki egyetlen gyermekét és reménységét vesztette az elhalt theologus fiában s a lesujtott szülők iránt általános a részvét.

* **A leöntött arab.** Egy afrika-utazó könyvében olvassuk, hogy az arab ember miként tesz különbséget nem és kor szerint embertársaiban. A könyv írója egy ízben valamelyik keleti városban megöntözte az ablakában álló virágokat. Néhány csöpp víz a cserepekről az utcára csurgott és fölriasztott álmából egy arabot, a ki az ablak alatt szendergett. A fehér ember hirtelen visszavonult az ablakból, az arab pedig dühösen talpra ugrott és mivel nem látott senkit az ablakban, így kiáltott fel:

— Ha aggastyán vagy, megvetlek; ha vén asszony vagy, megbocsátok neked; ha fiatal-ember vagy, megátkozlak; ha hajadon volnál, egy köszönöm, hogy leöntöttél!

* **Tiszti megbeszélés.** Gerő Armin rendőrfőkapitány a szokásos tiszti megbeszélést tegnap délután öt órakor tartotta meg a hivatalos helyiségében. Több fontos újítás felett is vitatkoztak. Az értekezlet hét órakor ért véget.

* A hétről.

Az állami tisztviselők mozgalma. A miniszter (egymagában): Azelőtt én ankéteztem és a tisztviselőim dolgoztak. Most ők ankéteznek és nekem kell dolgoznom . . .

Feleség: Meg vagyok róla győződve, ha egy nő igazán szeret egy férfit, mindig a boldogságát kívánja.

Férj: Miért megy akkor hozzá férjhez?

Vassermann: Mi bajod?

Sauerkraut: Jaj, iszonyu kelés van a hasamban.

Vassermann: Nüh, talán diszpolgár akarsz lenni?

Oszinteség. — Bejelentett a nagyságos aszszonynál?

— Igen!

— Nos . . . és fogadni fog?! . . .

— Azt hiszem, mert azt mondta: »No még csak az hiányzott nekem.«

Lesujtó kritika. Verklis: Maga építette ezt a házat?

Építész: Igen.

Verklis: Na, mondhatom, szép akusztikája van ennek az udvarnak! szégyelheti magát.

(Kakas Márton.)

* **Hajvásár.** Limoges francia városban a napokban tartották a rendes évi hajvásárt, a melyre még Amerikából is szoktak vevők jönni. Itt van a világ legnagyobb hajvására, melynek forgalma rendszerint a 100.000 frankot is meghaladja. Az idén a hajárak emelkedtek. A legolcsóbb a fekete, a legdrágább a fehér haj. A szín szerint a haj kilogrammjának az ára 60—100 frank között váltakozik.

* **A czinkográfia nem ipar.** A főváros tanácsa az iránt tett felterjesztést a kereskedelemügyi miniszterhez, mondja ki, hogy a czinkográfia (horgonyedzés) az ipartörvény rendelkezései alá tartozó ipari foglalkozásnak minősítendő. A miniszter most értesítette a fővárost, hogy ezt a kérelmet nem teljesítheti, mert a czinkográfia, úgy mint a fényképészet és a fénynyomás a szabad művészetek közé tartozik.

* **Lányi Géza társulata a »Bazár«-kertben.** Tegnap estére volt hirdetve Lányi Géza kitűnő daltársulatának az első előadása. Megesett velük azonban az a szerencsétlenség, hogy mindnyájan lekéstek a vonatról s így az első előadást csak ma tarthatják meg. Az előadás iránt széles körben nagy érdeklődés mutatkozik.

* **Elfogott tolvaj.** Az aradi rendőrség tegnap (áviratilag értesítette nagyvárad rendőrséget, hogy egy Telep István nevű ottani lakostól száztíz koronát elloptak. A gyanu Zsunk Tógyerre irányult, aki Nagyvárad felé vette az útját. A rendőrség rögtön sejtette, hogy Zsunk Tógyer »széles« körökben ismert hamis kártyásról van szó, kiküldötte a kiváló alak fogadtatására Baranyi Menyhért rendőrbiztost. Zsunk elakarván kerülni a hivatalos fogadtatást, csupa szerénységből leszállott már az ősi-i vasutóal. Baranyi azonban elébe ment és fölön csipte a Várad felé törtető tolvajt és hamis kártyást. Azonnal kihallgatták a rendőrségnél, de tagadja tettét. Minden körülmény bizonyossá teszi azonban, hogy a Telep István pénzét, ő »sikkasztotta« el (a Zsunk kifejezésével élve.) Kilenczven koronát meg is találtak nála.

* **Az orvvadász büne.** Megrendítő eset történt folyó hó 4-én hajnalban Baracsa község határában, a hol egy ismert orvvadász Borcsiczky Tibor földbirtokos gazdatisztjét Szecsányi Jenőt orozva agyonlőtte. A fiatal gazdatiszt szomorú esete a következő: Folyó hó 4-én reggel 3 órakor Szecsányi lóra ült, hogy kimenjen a határba, hol az aratók dolgoztak. A mint az erdő alatt lovagolt, lövést hallott az erdőből s mindjárt sejtette, hogy valami orvvadász ejtette a lövést. Egy ösvény uton behatolt az erdőbe; alig haladt néhány száz lépést, mikor megpillantotta Magdics Antal orvvadászt. Kitől a fegyverét követelte. Magdics erre futásnak eredt, miközben újra megtöltötte fegyverét és az őt üldöző Szecsányira sötötte, kit a golyó a mellén talált, Szecsányi lefordult lováról, mely vágatva futott vissza a majorba. A cselédség rosztal sejtve rögtön a gazdatiszt keresésére indult, kit dél felé meg is találtak. Szecsányi még élt és megnevezte gyilkosát, de alig, hogy beszállították a majorba, belső elvérzés következtében meghalt. A csendőrség elfogta a gyilkost, a ki erősen tagadta ugyan, hogy ő lőtte meg Szecsányit, de a nála előtalált töltényeknek a kilőt és Szecsányi hátgerinczében megakadt lövedékekkel való azonossága, valamint az áldozat vallomása alapján letartóztatták és átadták a törvényszéknek. Magdics egyike volt a legveszedelmesebb orvvadászoknak, ki emberölésért már egy ízben nyolcz évet ült a váci fegyházban.

* **Leégett község.** Borzasztó csapás érte a napokban Csehi község lakosait. (Nem Nagyvárad közelében). A község lakosai ugyanis, a kik földmiveléssel foglalkoznak, az öregek és gyermekek kivételével az aratás és egyéb mezzei munkával voltak elfoglalva. Legtöbb ház üresen állott, mert a lakosság már a hajnali órákban eltávozott hazulról. Rehák Ferencz gazdaember is kiment az egész családjával, csupán az édes anyja az öreg Rehákné és a gazdának 11 éves eszelős leánya maradt a háznál. A leányka, míg az öreganyja a szobában takarított, egy csomó gyufát kerített kezhez és azt az udvaron gyujtogatta, miközben

eldobta az égő gyufaszálakat. Egy ilyen égő gyufaszáltól meggyuladt Reháknak az udvaron összerakott szónakazla. A tűz gyorsan terjedt, mert a tűz kiütésekor szeles idő volt, minek következtében a tűz csakhamar átcsapott a Rehák és a szomszéd Baranyi Ferencz házára is. Az égő házakról csakhamar két irányban terjedt a tűz s mivel a lakosság mezei munkás volt, alig néhány ember foglalkozott a tűzoltással, ezek is inkább a saját házuk megmentésén fáradoztak. A zsidólyeivel és náddal fődött házak egymásután pusztulnak el. Tavi Mihályné, a ki gyermekágyban feküdt, nem tudott az égő házból kimenekülni, két napos kis gyermekével bennégett. Ugyancsak a tűznek esett áldozatul Szicsó Bálintné is, egy 70 éves öreg beteg asszony, aki a nagy füsttől elkábult és megfulladt. Összesen 72 ház égett le, a templomot, iskolát és a községházát, mint-hogy eséréppel voltak fődve, megmentették. Szerencse, hogy a gabona nem volt behordva, de a télre behordott takarmány mind elégett. A kár meghaladja a százezer koronát és csak kevesen voltak biztosítva.

* **A szabó-sztrájk megszűnt.** A női ruhaszabók sztrájkja megegyezéssel végleg megszűnt. A munkások ma, vasárnap kirándulnak Zuglóba és a kiránduláson vést vesznek a béke jelétül a mesterek is. Hétfőn pedig kezdetét veszi a munka.

* **Bölcse tanács.** Comercell angol tengernagy, aki nemrég halt meg, végrendeletében a következő tanácsot adta örökösének: — Mivel életemben a bíróságokkal való érintkezéskor ismételtelen is nagyon szomorú tapasztalatokat tettem és láttam, hogy a bíróságok gyakran olyan ítéletet hoznak, amely a józan észszel ellenkezik, arra kérem örökösömet, hogy ha valamiben nem tudnának megegyezni, ne forduljanak a rendes bírósághoz, hanem maguk válasszanak döntő bíróságot. Engem minden jogász és ügyvéd, akivel életemben dolgom volt, rászédett. — Sajnos azonban, a jó tanácsnak nem volt foganatja, mert az örökösök már is összeveszték a hagyatékon és nem kevesebb, mint tíz örökösödési pör támadt a bölcse végrendelet nyomában.

* **Magyar név.** Benjámín Izrael nagyváradai illetőségű, ugyanitteni lakos, vezetéknevének »Bíró«-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Igazságszolgáltatás.

Eszterházy sajtópöre.

Budapest, július 6. (Saj. tud. távir.) Eszterházy János gróf ellen a nemzeti-ségek összeférhetetlenségéről irt röpirata miatt Cosma Parten az Albina vezérigazgatója becsületsértési és rágalalmazási pört indított. Tanuk gyanánt a panaszos Bánffy Dezső bárót, Lukács László pénzügyminisztert és több képviselőt kér kihallgatni.

Drága tárczanovella. 1191 korona! Ennyi pénz mindenestre tekintélyes összeg, de gigászi nagyságot jelent, ha egy szűk dimenziójú tárczanovellának az utánnyomása került ennyibe. Sem a francia, sem az angol, sem a német újságírodalomban nincs rá példa, hogy egy tárczanovellának a reprodukciójáért kiadó akkora összeget fizetett volna, mint a Pénz és föld kiadó tulajdonosa, a miért Kabos Ede, a jeles író Bohémia című tárczáját más lapból átvette és a magában lekötölte. Az előzmények a következők: Kabos Ede irt egy »Bohémia« című tárczát, a melyben képzelte alakok szerepeltek. Leírta benne a bohémélet apró és nagy bajait, kedves léhaságát és nagy nyomorát. Ezt a tárczát, melyet szerzője egy hangversenyen föl is olvasott, szösz szerint lekötölte a »Pénz és föld« című lap és a tárcza alá jegyzeteket csinált, a melyekben a tárcza-

ban szereplő egyes alakokat — a kik eredetileg csak az író fantáziájában éltek — élő emberekre vonatkoztatta. Ezeket meg is nevezte, nem éppen a leghízelgőbb jelzők kíséretében. A szerző, akin kettős sérelem esett, jogorvoslast keresett.

Dr. Kovács Jenő, a kiváló fővárosi ügyvéd, a ki maga is író lévén különösen volt hivatva, hogy ebben az irodalmi pörben eljárjon, az író képviselőjében bepanaszolta a kiadótulajdonost, a kinek ügyvédje dr. Báttaszéki Lajos volt. A tárgyalás folyamán szakértőül Kiss József, a Hét szerkesztője, Papp Zoltán író és Wodianer Japtulajdonos jelent meg. A bíróság Gurró Ferencz alperest szerzői jog bitorlása miatt 500 korona pénzbüntetésre ítélte. Ezen pénzbüntetés behajthatatlansága esetében 25 napi fogsázbüntetésre változik. Köteles továbbá az alperes a felperesnek 80 korona kártérítési tőkét és — szakértői díjakkal együtt — 410 korona 30 fillér perköltséget 15 nap alatt végrehajtás terhe alatt megfizetni. A felperes ügyvédjének munkadíját és kiadását 230 korona 30 fillérben, az alperes ügyvédjét pedig 201 korona 30 fillérben állapították meg saját felével szemben.

A büntetés és ügyvédi meg szakértői díjak rugnak összesen az 1911 koronányi summára.

MULATSAG.

A 48 as Népkör mulatsága. A nagyváradai 48-as Népkör ma, vasárnap este 8 órakor tartja Karger Sándor eső ellen is védett nyári mulatójában élvezetesnek ígérkező táncestetélyét. A kellemes nyári helyiségnek azonban egy hibája van, hogy nincs modern világítással ellátva. De a buzgó rendezőség ezen is segítve direkt ez alkalomra acetylén világítást rendezett be s a szabadban pedig szép tűzijáték fogja gyönyörködtetni a vendégeket. Két egyesített dalkör közreműködése, köztük tréfás szavatok Göre Gábor bíró ur Durbints sógorral és Kátsa cigánynyal való ötletes társalgásuk és mulatót dalaikkal segíteni fognak a vendégeknek abban, hogy e kellemes helyen és estén ne unatkozzanak. Hisszük, hogy akik ott lesznek, nem is unatkoznak.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: Lucien Biart.

Francoziából: K—ő.

15.
— Jó estét kívánunk az uraknak, gazdáinknak, kiáltanak a munkások, a mint a harangszó megszűnt.

— Jó estét, felelt a két barát.

— Jó estét, szólt egy ezüstös hang is.

A benszülőttek lassanként visszatértek tanjáikhoz s az udvarban mély csend honolt. A hőség kiállhatatlan volt. Don Estevan, ki eleinte föl s alá járkált, most Alvarez és Micaela mellé ült. Micaela elsimitotta ruháján a ránccokat, azután szép fejét atyja térdeire hajtotta s lehunyta szemeit.

Háromszor is hozzákezdtek beszélgetni különböző tárgyakról, de a szó nagyon kellenlül folyt belőlük. A jövődő házasságról senki sem beszélt, de mindenki arra gondolt. Ugy látzott, mintha mindnyájuk figyelmét csak a távoli kutyaugatás, a bikák bögése és az éjjeli madarak gyászos kiáltásai kötnék le.

Egy szolgáló jelezte, hogy a vacsora várja őket. Don Estevan és Alvarez az ebédlőbe mentek, hogy elköltsék egyszerű estebédjüket. A mexicóiak józansága példás, ők csak azért esznek, mert másként nem élhetnének.

Egy szövettel leterített keskeny fehér faszta mindkét végén egy-egy széles tányér volt, barna színű, sárga virágokkal. Jobbra hatalmas mintegy literes pohár telve krisálytisza vízzel, balra asztalkendő és kenyér.

A két barát szemben ült az asztalnál; a szolgáló behozott egy veres cseréptálat vagdalt hussal paprikázva. Micaela ottani szokás szerint szolgálóival külön étkezett. A hus után egy tál fekete bab következett, mely elmaradhatlan egy igazi mexicói asztalnál.

Vacsora után kimentek a külső folyosóra szivarozni. Micaela is hozzájuk csatlakozott s finom ujjacskaival tengeriszalmából cigarettát so ort magának. A két barát elhelyezkedett egy-egy karszékekben s szivaruk tüzes végét nyújtották a leánynak, hogy rágyuton.

Az éj nagyon sötét volt, sűrű felhők fődtek el az eget, de a legkisebb szellő sem ingatta meg az ágakat. Rendszeren Micaela ilyenkor elővette hárfáját és énekelt amaz indián románczokból, melyek egyhangú ritmusa ugy elaltatja a gondolatokat.

Ez este azonban, látva mindhármuk komor arcát, azt lehetett volna hinni, hogy valami szerencsétlenség érte őket. Don Estevan többször próbált eszmecserebe bocsátkozni Alvarezvel, de törekvései visszhangra nem találtak, maga is inkább arra a szomorú időre gondolt, mikor Micaela már nem lesz közöttük.

Micaela ment leghamarabb aludni. Atyja követte őt szemével, míg eltűnt szobája ajtaja mögött.

— Igazad volt, szólt az ültetvényes barátjához. Ha Micaela elmegy, mit fogunk mi csinálni? Csakugyan nagyon siettem.

— Tedd a mit jónak látsz, felelt Alvarez fölkelve, a földolog az, hogy ő boldog legyen. Azután kezet fogva társával, saját lakosztályába távozott.

A fiatal leány a mint szobájába ért, ágya mellett egy gyékényen alva találta az indiánnőt, ki körülötte a komornai teendőket végezte. Micaela érezte, hogy szíve összeszorul. Atyja látható elfoglaltsága, keresztatyja komor tekintete, elszomorították és szemébe elűzték az álmot. Eloltotta a gyertyát s az ablakba ült. Az egész szobát csak a Mária kép előtt égő méceses világította meg.

Micaela szobája olyan országban, hol a művelődést követő izlés és finomság legfeljebb a városokban volt feltalálható, csodaszámba ment. A falak és a padlat gyönyörűen volt festve, s két szép olajfestmény, — Alvarez ajánldéka — díszítette azokat; az egyik a Boldogasszony fogantatását, a másik a csodálatos halászatot ábrázolta. A szoba közepén pompás czedrusfa-ágy állott, melynek hatalmas oszlopairól gyönyörű mennyezet hullott alá. A padlót vastag indiánszőtte szőnyeg borította. Az egyik sarokban egy mosdó állt a szükséges toalettszerekkel. A butorzatot még két illatos fából készült szekrény egészítette ki. Ilyen pazar berendezés még ma is ritkaságszámba megy Mexicóban, talán a legnagyobb városok kivételével.

Micaela sokáig nézte, talán a nélkül, hogy látta volna az indiánkunyhó előtt égő és egymásután kialvó tüzeket. Egyszerre összeretent és hátraugrott, mert hatalmas dörrenés, melyet a hegyek százaszorosán visszhangoztak, verte fel az éj csendjét.

A nagy zaj felébresztette a komornát, csakhamar az egész vidék életre kelt, zavaros kiabálás, kutyaugatás különösen az erdő irányában. Nemsokára tompa lódobogás, mely egyre közeledett, vált hallhatóvá. Anilda úrnőjéhez lépett.

(Folyt köv.)

Közönség köre.*

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becses lapjának e hó 3-án megjelent számában azt olvastam, hogy Beczkay Arhur városi vámfelügyelő Nagyvárad város tanácsához feljelentést tett ellenem, hogy én a vámkézelést ellenőrzöm, s hogy ez által a vámkézelők tekintélyét megsemmisítem, sőt elég merész még azt is állítani, hogy a vidéki embereket ellenük lázítom, stb. Annak előre bocsájtásával, hogy Beczkay ur vádjait figyelemre már csak azért sem méltatom, mert ez nem első dolga

* E rovathban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

és a közmondás is azt tartja, hogy mindég az kiabál a kinek a háza ég, s hogy még is foglalkozom ezzel a kérdéssel, kijelentem, hogy ezt kizárólag az igen tisztelt közönség felvilágosítása érdekében teszem.

Való és igaz, hogy én mint Nagyvárad város törvényhatóságának közbizalma folytán megválasztott vámmellenőrző bizottsági tag lelkiismeretes kötelességemnek tartom a város vámvédelmeit ellenőrizni dacára minden fenyegető terrorizálásnak, mert annak igen nagy szükségét látom, ami kitetszik a többek között a legújabbban előforduló esetekből is. A múlt napokban történt, hogy a Nagy-teleki-utcán álló 73. számú városi rendőrt figyelmeztettem, hogy a vidéki szekerek egyik-másikat állítsa meg és győződjön meg arról, hogy a vámkézelők nem követnek-e el ismét valami rendetlenséget a vámok beszedése közül.

A rendőrnek nem sokáig kellett várni, mert a legelső szekeret a mint megállította, kitünt, hogy Bárdos Péter körösszegi lakos 2 lovasszekere után 24 fillért, 1 zsák tengeri után 26 fillért, összesen 50 fillért, és nejeinek pedig 10 pár csirkéje után 80 fillér vámot vettek, azonban csak 48 fillér értékű vám jegyet adtak és így a város pénztára ezen egyetlen egy alkalomnál is 32 fillérrel lett megrövidítve, s miután ez konstatalva lett, panasz feljelentést tettek a rendőrfőkapitányi hivatalnál, hol is a fenti körülményre Gerő Armin rendőrfőkapitány ur által Rimler Károly főjegyző ur és az én jelenlétemben őket kihallgatván, igazolni tudták a városi rendőrön kívül Karácson Péter eskü alatt szolgáló mezőrendőrrel is, hogy a fenti panaszuk való és igaz, ugyanesak kiderült a vizsgálat alkalmával az is, hogy a külvárosi vámnál kapott vámjegyek igen gyanusak, egy némelyiken nem volt napi dátum, és gyanusak a sorsszámok is, mint-hogy pedig ehez hasonló esetek nem csak a vámsorompóknál, hanem a vámkézelés többi ágaiban is előfordultak már a múltban is, nem lehet azon csodálkozni, hogy a múlt évben is, ilyen abszurdum ellenőrzés mellett a város közköltőjét kellett felemelni.

Meg kell még említenem a fentebb szedett vám díjtételek szedése után, hogy nekem mint vámmellenőrző-bizottsági tagnak nincs tudomásom arról, hogy a városnak olyan miniszterileg jóváhagyott vámdíj tarifája volna, mely szerint egy zsák tengeri után 26 fillért, egy pár csirke után 8 fillért, egy ló vagy szarvasmarha után 14 fillér vámdíjat szedni lehetne, az pedig, hogy a piacci helypénzek a vámsorompóknál szedésenek, miniszteri rendelettel a meghatározottabban tiltva van.

Ezek után a városi vámokat vezető Bordé Ferenc tanácsnok urhoz is volna egy pár szavam. Tanácsnok ur! újból felült Beczkay vámfelügyelő urnak, vagy talán elméltőztatott feledni a 2 év előtt Bárdos Péteréhez hasonlóan történt Iga Miklós ácsi pusztai lakos esetlőn, midőn Beczkay vámfelügyelő két vámszedőt küldött ki az ácsi pusztára, hogy irassanak vele alá egy olyan nyilatkozatot, a melyben azt ösmerje be, hogy a külvárosi vámmal nem hat darabb vámjegyet, hanem kilencz drb. vámjegyet kapott. A turpisság azonban kiderült, mert Iga Miklós a központi főszolgabíró útján hivatalosan kihallgattatván, a miskurációs ügyet teljesen teleplezte, és így nagyon furcsa és különös dolognak tartom, hogy Tanácsnok ur egy ilyen kudarc után újból édes muftija lett Beczkay vámfelügyelőnek, vagy talán Tanácsnok ur is ugy van ezzel mint a *gyulai csizmadia a csirizes dobozzal, dupla vagy semmi.*

Mindezek után az igen tisztelt közönség birálatára bízom, felesleges-e az én ellenőrzésem, vagy nem jó volna-e? hogy még legalább is husz adófizető polgár szegődne hozzám a szélrózsa minden irányában.

Ezek után a jelen soraimat öngazolásul becses lapjában felvenni kérem, maradtam a tekintetes szerkesztő urnak.

Nagyvárad, 1901. évi július hó 6 napján

alázatos szolgálja

Balogh Döme,

városi törvényhatósági s vámmellenőrző bizottsági tag.

TAVIRATOK.

Az új békési főispán.

Budapest, július 6. (Saj. tud. táv.) Lukács György utóda, kit a napokban csongrádi főispánná neveznek ki, hírszerint *Fábry Sándor* a mostan népszerű alispán lesz.

Beöthy Zsigmond temetése.

Budapest, július 6. (Saj. tud. táv.) Nagy részvét mellett temették ma el Beöthy Zsigárd, a kolozsvári nemzeti színház korán elhunyt művészt. A fővárosi irók és művészek nagy számban jelentek meg. A kolozsvári színházat Megyeri Dezső képviselte. A színészekből alakult dalárda, a gyászbeszéd után Sulamitból az Absolon dalát énekelte el, melylyel Beöthy legnagyobb sikerét aratta, mire a koporsót kézen fogva vitték ki a temetőbe. *Beöthy Zsolt*, az elhunyt atyja jelenleg Afrikában utazik, még nem tud fia haláláról.

Vilmos és az anarkisták.

Bécs, július 6. (Saját tud. távir.) Berlinből jelentik, hogy Vilmos császár nagy óvintézkedéseket tett az anarkista merényletek ellen. A császár részt vesz a mainzi szobor leleplezésén s az uralkodó maga rendelte el, hogy 90 gyalog rendőrt, több lovas rendőrt és rendőrtisztet küldjenek az időre Mainzba.

A kolozsvári anarkista.

Kolozsvár, jul. 6. (Saj. tud. táv.) Nagy izgalmat okozott ma Kolozsvárott, — mint onnan telefonozzák, hogy a rendőrség egy *igazi anarkistát* fogott el. Az anarkista napokig dicsőítette az anarkista tanokat és a király gyilkosokat. Neve *Busán Romulus*. Kovács Géza rendőrbiztos letartóztatta.

A tőzsde halottja.

Budapest, július 6. (Saját tud. táv.) Brick Rezső az Osztrák-Magyar Bank számvizsgálója öngyilkos lett. Ma délelőtt revolverével szíven lötte magát és azonnal meghalt. Öngyilkosságának oka, szerencsétlen börze spekuláció.

A búrok Anglia elleni izgatása.

Budapest, június 6. (Saj. tud. táv.) Brüsszelből sürgönyzik, hogy Krüger elnök és tanácsadói elhatározták, hogy a fiatal De Wettet, Valentint s még néhány előkelő búr elküldenek Magyarországra, Ausztriába és Olaszországba, hogy izgassanak Anglia ellen.

A czár betegsége

Bécs, július 6. (Saját tud. táv.) A czár három nap óta ágybanfekvő beteg. Gyomor és bél bántalmak gyötrik. A betegség a jegesviz ivásából keletkezett, — miről a czár orvosai tilalma dacára nem tud leszokni.

Transzvál.

London, július 6. A „Daily Mail”, mely a délafrikai ügyeket illetőleg rendszeren jól van értesülve, azt jelenti, hogy Kitchener lord július és augusztus havában döntő hadműveleteket fog végezni, melyekkel a búrok ellentállását végkép meg akarja törni. De — teszi hozzá

a nevezett lap — ha ezek az operációk nem járnának a kívánt eredménnyel, ugy a háboru még egy évig is eltarthat.

London, július 6. Baden-Powell tábornok, Mafeking védője elhagyja Dél-Afrikát, állítólag mert gyöngélkedik, de tényleg azért, mert Kitchener lorddal erősen összeszólalkozott.

London, július 6. A hivatalos veszteségkimutatás szerint Délafrikában júniusban 15 tiszt és 152 ember esett el. Megsebesült 42 tiszt és 444 ember, a mibe a sebesülten elfogottak nincsenek beleszámítva. Sebeibe belehalt 6 tiszt és 60 ember. Eltűnt vagy fogságba esett 3 tiszt és 73 ember. (M. T. I.)

Vasöntők gyűlése.

Lipscse, július 6. A Leipziger Neueste Nachrichten megbízható oldalról arról értesül, hogy ma a német vasöntők egyesületének közép-német-szász csoportülésén azt határozták, hogy abban az esetben, ha a nyers vas szindikátussal folyó tárgyalások a legközelebb tartandó közös ülésben nem vezetnének kielégítő eredményre, egyezményt fognak kötni, mely a vasöntőket kötelezi, hogy több éven át nem vesznek a szindikátustól nyers vasat. (M. T. I.)

Spanyol fegyverkezés.

Madrid, július 6. Weyler tábornok hadügyminiszter a kamarák elé törvényjavaslatot terjeszt, melyben 12 milliót kér gyorstüzelő ágyukra. A hadügyminiszter legközelebb meg fogja szemlélni a baleári és az észak-afrikai erődöket. Mindezen intézkedések az angolok fenyegetéseivel vannak kapcsolatban. (M. T. I.)

Dr. VUCSKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad — Püspök-fürdő — Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	indul	730	950	—	—	435	858
Vásártér	>	722	946	*1133	235	427	850
V.-Velence	>	740	1000	1149	301	445	915
Rontó †	>	754	1014	1203	314	459	929
Püspök-fürdő	>	805	1025	1209	321	509	939
Félix-fürdő	érk.	817	1037	1220	332	521	951

Félix-fürdő — Püspök-fürdő — Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő	indul	820	1042	*1221	335	524	953
Püspök-fürdő	>	838	1100	1232	347	541	958
Rontó †	>	842	1104	1236	351	545	1000
V.-Velence	>	855	1117	1249	406	600	1013
Vásártér	>	905	1131	104	421	608	1029
Nagyvárad	érk.	911	1127	—	—	615	1023

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

ELSŐ NAGYVÁRADI MECHANIKAI

Telefon-szám

398.

GÖZMOSÓDA.

Telefon-szám

398.

A legújabb angol és amerikai gépekkel felszerelve **üzemét**

Kolozsvári-utca 5. sz. gyártelepen megkezdte.

Elvállal minden minőségű **fehérnemű, kelengye és függönyök** teljes tisztítását (mosva és vasalva.) A ruhaneműek a vállalat kocsiján hozatnak el és szállítatnak haza. A mosás **tiszta vízvezetékli vízzel** történik és a ruha rongálása, a gépek szerkezeténél fogva teljesen ki van zárva, minek meggyőződése céljából a vállalat gyártelepén bárkit szívesen lát.

Vidékről érkező **küldeményeket 3 napon belül szállít.** — Megrendelések telefon vagy levelező-lap útján történhetnek.

144-5-10

Első nagyváradai mechanikai gőzmosóda.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi május 1-től.

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.			Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.			Vésztő—Kötegyán—Hollód.			Hollód—Kötegyán—Vésztő.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Nagyvárad — ind.	5 50	2 —	Gyoma — ind.	3 40	2 30	Vésztő — ind.	4 45	5 27	Hollód — ind.	4 35	12 05
Osi —	6 09	2 14	Ozed —	4 07	2 54	Okány —	5 07	5 49	Moosár-Gyanta —	4 46	12 17
Uj-Palota —	6 24	2 29	Déva-Ványa —	4 37	3 26	Gyanta —	5 23	6 07	Rippa —	5 02	12 39
Gyires —	6 41	2 42	Kéthalom —	4 54	3 43	Sarkad-Keresztur —	5 36	6 18	Tenke —	5 24	1 17
Körösszeg —	7 02	3 01	Körös-Ladány —	5 13	4 06	Méhkerék —	5 52	6 36	Fekete-Tót —	5 44	1 39
Szakál —	7 19	3 18	Szeghalom —	5 40	4 38	Kötegyán — érk.	6 —	6 45	Fekete-Bátor —	6 06	2 07
Nagy-Tóti —	7 55	3 47	Vésztő —	6 12	5 22	Kötegyán — ind.	6 16	6 57	Árpád —	6 16	2 18
Komád —	8 25	3 59	Kót —	6 38	5 57	Pósa —	6 29	7 12	Erdő-Gyarak —	6 25	2 28
Iráz —	8 42	4 16	Iráz —	6 52	6 02	Ilye —	6 48	7 24	Csegöd —	6 34	2 38
Vésztő —	9 19	4 39	Komádi —	7 10	6 38	Csegöd —	7 02	7 39	Ilye —	6 57	2 58
Szeghalom —	9 44	5 10	Nagy-Tóti —	7 22	6 50	Erdő-Gyarak —	7 12	7 49	Pósa —	7 07	3 09
Körös-Ladány —	10 34	5 55	Szakál —	7 48	7 23	Árpád —	7 21	7 59	Kötegyán — érk.	7 19	3 22
Kéthalom —	11 18	6 30	Körösszeg —	8 11	7 47	Fekete-Bátor —	7 39	8 20	Kötegyán — ind.	8 06	3 42
Déva-Ványa —	12 03	6 55	Gyires —	8 33	8 12	Fekete-Tót —	7 52	8 35	Méhkerék —	8 15	3 52
Ozed —	12 21	7 15	Uj-Palota —	8 47	8 27	Tenke —	8 15	9 03	Sarkad-Keresztur —	8 33	4 12
Gyoma — érk.	12 45	7 39	Ósi —	9 03	8 46	Rippa —	8 39	9 32	Gyanta —	8 43	4 23
			Nagyvárad — érk.	9 20	9 05	Moosár-Gyanta —	8 51	9 45	Okány —	9 02	4 44
						Hollód — érk.	9 01	9 57	Vésztő — érk.	9 20	5 04

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.			Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.			Szeghalom—Füzes-Gyarmat.			Füzes-Gyarmat—Szeghalom.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Székelyhid — ind.	9 36	6 40	Szilágy-Somlyó — ind.	3 18	2 05	Szeghalom — ind.	10 20	5 50	P.-Ladány — ind.	6 50	2 04
A.-Keresztur —	10 20	7 22	Sz.-Nagyfalu —	3 43	2 30	Füzes-Gyarmat —	10 45	6 17	Szerep —	7 40	2 48
V.-Ábrány —	10 34	7 35	Ipp —	4 —	2 47	B.-N.-Bajom —	11 43	7 15	B.-Udvari —	7 54	3 01
Monos-Petri —	10 45	7 45	Széplak —	4 35	3 27	B.-Udvari —	11 58	7 30	B.-N.-Bajom —	8 17	3 23
Margita —	11 05	8 04	Bályok —	4 47	3 40	Szerep —	12 09	7 41	Füzes-Gyarmat —	9 09	4 07
Felső-Ábrány —	11 19	8 17	Szoldobágy —	5 01	3 55	P.-Ladány — érk.	1 —	8 32	Szeghalom — érk.	9 30	4 28
Szoldobágy —	11 41	8 37	Felső-Ábrány —	5 19	4 15						
Margita —	11 55	8 56	Margita —	5 38	4 37						
Bályok —	12 18	9 12	Monos-Petri —	5 48	4 48						
Széplak —	12 48	9 40	V.-Ábrány —	5 58	4 59						
Ipp —	1 10	9 59	A.-Keresztur —	6 11	5 13						
Sz.-Nagyfalu —	1 34	10 22	Székelyhid — érk.	6 50	5 54						
Szilágy-Somlyó — érk.											

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelzi.
A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvar.						Kolozsvar—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	2 —	5 45	9 15	Kolozsvar ind.	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 —	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos —	7 02	8 51	2 13	6 06	9 28	Jegenye —	—	—	7 59	† 1 14	7 16	Debreczen —	5 10	2 56	6 46	11 44	3 56	7 41
Ujzász —	8 28	10 59	3 36	8 40	10 56	B.-Hunyad —	—	—	8 37	1 44	7 54	Ermihályfalva érk.	6 36	3 57	7 29	1 —	4 58	9 13
Szolnok —	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19	Csucsá —	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37							
Szajol —	9 21	11 50	4 12	9 46	11 33	Rév —	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32							
P.-Ladány —	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	Élesd —	5 54	† 7 59	10 25	† 3 15	9 49							
Báránd —	—	2 12	—	12 07	—	Mező-Telegd —	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07							
Sáp —	—	2 27	† 5 48	12 24	—	F.-Vásárhely —	6 49	—	11 01	—	10 27							
B.-Ujfalu —	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Várad-Velence —	7 02	8 32	11 10	—	10 37							
M.-Feterd —	—	3 —	—	1 —	—	Nagyvárad érk.	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44							
N.-Keresztur —	—	3 12	—	1 14	—	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04							
Bors —	—	3 25	—	1 28	—	Püspöki —	2 36	8 52	11 47	—	11 14							
Püspöki —	11 48	3 32	—	1 36	—	Bors —	2 47	—	11 54	—	11 22							
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Mező-keresztur —	3 12	—	12 05	—	11 37							
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	Mező-Peterd —	3 30	—	12 17	—	11 50							
V.-Velence —	—	4 05	—	2 30	2 25	B.-Ujfalu —	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05							
F.-Vásárhely —	—	4 16	—	2 41	—	Sáp —	4 39	† 9 38	12 47	—	12 25							
M.-Telegd —	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	Báránd —	5 01	—	1 01	—	12 41							
Élesd —	† 1 02	4 56	† 7 28	3 21	† 3 04	P.-Ladány —	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03						
Rév —	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	Szajol —	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19						
Csucsá —	2 16	6 31	8 37	4 52	4 16	Szolnok —	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39						
B.-Hunyad —	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	Ujzász —	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58						
Jegenye —	3 15	7 49	† 9 33	† 6 01	—	Rákos —	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38						
Kolozsvar érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 50	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 —	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi —	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely —	4 38	11 05	7 50	Ósi —	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza —	6 14	12 31	10 54
Less —	10 48	5 01	7 40	Oroszbáza —	5 41	11 54	9 20	Less —	10 48	5 01	7 40	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24
Gyapju —	10 56	5 10	7 52	Csaba —	7 00	2 33	4 50	Gyapju —	10 56	5 10	7 52	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50
Cséffa —	11 03	5 19	8 05	Gyula —	7 27	3 05	5 26	Cséffa —	11 03	5 19	8 05	Gyula —	27	3 05	5 26
Szalonta —	11 26	5 44	8 46	Sarkad —	7 47	3 27	5 56	Szalonta —	11 26	6 44	8 46	Sarkad —	7 40	3 27	5 56
Kötegyán —	11 46	6 05	9 15	Kötegyán —	7 57	3 39	6 10	Kötegyán —	11 46	6 05	9 15	Kötegyán —	7 50	3 39	6 10
Sarkad —	11 57	6 17	9 31	Szalonta —	8 23	4 10	6 47	Sarkad —	11 57	6 17	9 31	Szalonta —	8 22	4 10	6 47
Gyula —	12 21	6 44	10 01	Cséffa —	8 42	4 34	7 18	Gyula —	12 21	7 44	10 01	Cséffa —	8 4	4 34	7 18
Csaba —	2 06	7 41	4 44	Gyapju —	—	4 42	7 29	Csaba —	12 42	7 06	10 30	Gyapju —	—	4 42	7 29
Oroszbáza —	3 12	9 10	5 50	Less —	9 04	5 00	7 51	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	Less —	9 04	5 —	7 51
H.-M.-Vásárhely —	3 53	10 02	7 00	Ósi —	9 21	5 19	8 16	Kétegyháza —	2 54	7 46	5 03	Ósi —	9 21	5 19	8 16
Szeged —	4 28	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Arad —	3 55	8 50	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskó				Vaskó—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Ermihályfalva.				Ermihályfalva—Nagyvárad.				
	Tv.sz.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Tv.sz.	V. v.		Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.
Nagyvárad — ind.	5 35	2 40		Vaskó — ind.	4 —	2 55		Nagyvárad — ind.	4 15	6 44		Ermihályfalva — ind.	6 10	5 20		
V.-Velence —	5 47	2 51		Lunka-Rézbánya —	4 12	3 08		B.-Püspöki —	4 30	7 10		Érselind —	6 41	6 —		
Félix-Fürdő —	6 11	3 13		Szudrics —	4 39	3 37		Bihar —	4 50	7 36		Székelyhid —	7 10	6 48		
Kardó —	6 26	3 27		Belényes —	5 07	4 16		Paptamási —	5 14	8 05		Nagykánya —	7 22	7 02		
Nyárló —	7 07	4 07		Sonkolyos —	5 28	† 4 39		Gyapoly —	5 27	8 21		B.-Diószeg —	7 35	7 22		
Magyar-Gyepes —	7 19	4 18		Belényes-Ujlak —	† 5 40	† 4 51		B.-Diószeg —	5 43	8 44		Gyapoly —	7 50	7 40		
Tasádfő —	7 34	4 32		Borz —	† 5 4											

645-1901.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közbirré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1901. V./III.—109. számú végzésével Szokoly Tamás ügyvéd által képviselt **Bártos Bódog** felperes részére **Hanga János** alperes ellen 178 kor. 94 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 634 kor. becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak fenti számú végzésével az árverés elrendeltétvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Széles-utca saját házában leendő megtartására határidőtől **1901. évi július hó 8. napjának délután 2 órája** tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok, tüzeti berendezés sertések, tehát s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Felhívhatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1901. évi június hó 20-ik napján.

Csathó Jenő,
kir. bír. végrehajtó.

150.

Régi anyag,

ugymint

tégla cserép ablakok és ajtók

eladó.

Bővebb értesítést ad a honvéd laktanya építési vállalata.

698/1901. tkv.

Árverési hirdetés.

A nagyváradi kir. törvényszék mint tkv. hatóság által a kir. törvényszék mint csődbírósnak 22656/1900. P. sz. végzése folytán **Lux és Löwy** cég csődtömege végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében, végrehajtást szennvedő tulajdonául felveit ezen tkv. hatóság területén fekvő s a nagyváradi 2734. sz. betétkönyvben foglalt A. I. 1. 2. r. sz. a. házra kért végrehajtási árverés az 1881. LX. törv. cikk 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőtől **1901. évi augusztus hó 9-ik napjának d. e. 9 órája** ezen kir. törvényszék árverelő helyiségébe kitűzetik.

Kikiáltási ár 4410 korona, azonban az árverésre kitézött ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adadni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 441 koronát tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig: az első részlet az árverés napjától számított 1 hónap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt; a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkv. hatóságnál, s a kapitányi hivatalnál megtekinthetők.

Nagyváradi kir. törvényszék mint tkv. hatóság 1901. évi április hó 9-ik napján.

Olasz,

kir. tvszéki bír.

149.

Építkezők és gazdák figyelmébe

ajánlom építkezési- és gazdasági cikkekkel felszerelt raktáramat, a hol a **legelőnyösebb árak** mellett csakis **első rangu gyártmányok** szerezhetők be.

Telefon 67.

Telefon 67.

Raktáron tartok**Építkezők részére:**

I-ső rendű Beocsini Román- és Portland-Cementet, Valódi szagtalan tüzmentes Asphalt fedéllemezeket, Elszigetelő lemezeket és elszigetelő anyagokat, Kitűnő menyezetrádfonatot, Erdélyi szobrász- és alabastrom gipszet, Carbolineumot- és Tinctoralt (fatelítésre), Disztéglákat (nyers építkezésekhez), Római és Velencei Cement mozaik lapokat, Kőanyagcsöveket.

Nagyon olcsó árakban!**Gazdák részére:**

Valódi orosz kaukázusi gépolajat (eredeti hordóban), Valódi Oliva gépolajakat, Henger- és Dynamo gépolajakat, I-ső rendű Repcze olajat (égető olaj), Kitűnő Tovotte gépszirt, Kék uszó kocsikenőcsőt

Legelőnyösebb petroleumforrás!

Krugstein Izidor utóda Rosenberg Izsó,
Nagyváradi, Kossuth Lajos-utca.

137-6-10

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárúsítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

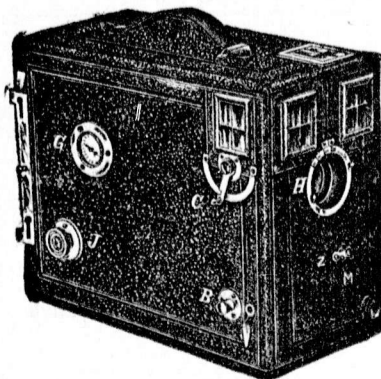
minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyváradi, Szt. László-tér.

147-3-0

Mindennemű fényképészeti kellékek és gépek gyári árban kapható**Weinstock Fülöpnél**

Nagyváradi,

Szt. László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.